

O papel do Comité Europeo das Rexións na actual reforma da Política Europea de Cohesión

Thomas Wobben

Director for Legislative Works, European Committee of the Regions

RESUMO: Este artigo pretende arrojar luz sobre o papel do Comité Europeo das Rexións (CDR) no debate sobre a forma futura da Política de Cohesión. O CDR participou activamente neste proceso nos últimos anos, sobre todo porque moitos dos programas e políticas da UE están a ser aplicados polas autoridades locais e rexionais sobre o terreo. Pretende contribuír a un debate máis amplo sobre o acordo sobre o actual marco financeiro plurianual da UE, a reforma da política de cohesión, o impacto do paquete de recuperación COVID-19 Next Generation EU e o papel do CDR na gobernanza europea.

Palabras Chave: Política de Cohesión, Next Generation EU, Comité das Rexións, Cohesion Alliance, subsidiariedade.

RESUMEN: Este artículo pretende arrojar luz sobre el papel del Comité Europeo de las Regiones (CdR) en el debate sobre la forma futura de la política de cohesión. El CDR ha participado activamente en este proceso en los últimos años, sobre todo porque muchos de los programas y políticas de la UE están siendo implementados por los entes locales y regionales sobre el terreno. Su objetivo es contribuir a un debate más amplio sobre el acuerdo sobre el actual Marco Financiero Plurianual de la UE, la reforma de la Política de Cohesión, el impacto del paquete de recuperación COVID-19 Next Generation EU y el papel del CDR en la gobernanza europea.

Palabras Clave: Política de Cohesión, Next Generation EU, Comité das Rexións, Cohesion Alliance, subsidiariedade.

ABSTRACT: This article aims to shed light on the role of the European Committee of the Regions (CoR) in the debate on the future shape of Cohesion Policy. CoR has been actively involved in this process in recent years, not least because many of the EU's programmes and policies are being implemented by local and regional authorities on the ground. It aims to contribute to a broader debate on the agreement on the present EU Multiannual Financial Framework, the reform of Cohesion Policy, the impact of the COVID-19 recovery package Next Generation EU and the role of the CoR in European governance.

Keywords: Cohesion Policy, Next Generation EU, Committee of the Regions, Cohesion Alliance, subsidiarity.

1. Introducción

Cada sete anos, o Consello e o Parlamento Europeo (PE) deben acordar un marco financeiro plurianual común (MFP), decidido por unanimidade polos Estados membros e despois adoptado por maioría polo PE.

Este artigo pretende arrojar luz sobre o papel do Comité Europeo das Rexións (CDR) no debate sobre a forma da Política de Cohesión 2021-2027. Non pretende ofrecer unha avaliación exhaustiva do futuro MFP nin da futura normativa do fondo. Só pretende contribuír a un debate máis amplo sobre o acordo sobre o próximo MFP, a reforma da política de cohesión e o papel do CDR na gobernanza europea¹.

2. O Comité Europeo das Rexións e a Política Europea de Cohesión

O Tratado de Maastricht non foi só o berce do Comité das Rexións, a instancia dos *Länder* alemáns e as rexións belgas, para reforzar os intereses dos entes locais e rexionais no proceso legislativo a nivel europeo, senón tamén a Política de Cohesión Europea tal e como a coñecemos hoxe. A cohesión económica e social quedou firmemente ancorada como un dos principais obxectivos da Unión Europea, xunto co Mercado Único e a Unión Económica e Monetaria (Bachtler & Méndez, 2007). Ambos os aspectos están intimamente ligados, non é de estrañar que o debate sobre o deseño da Política Europea de Cohesión sempre estivo ligado ao papel e á propia identidade institucional do CDR.

Durante os últimos 25 anos, o Comité Europeo das Rexións prestou moita atención á ampliación e deseño da Política de Cohesión.

Pasos importantes neste proceso foron: o desenvolvemento do concepto de cohesión territorial, o fortalecemento do principio de asociación e a gobernanza multinivel, a cooperación transfronteiriza e interrexional e a creación de asociacións de desenvolvemento local (Wassenberg, 2015), por citar só algunhas.

3. Retos específicos para a Política de Cohesión

Durante a crise financeira de 2008, a Política de Cohesión só tiña unha capacidade limitada para facer unha contribución significativa e rápida da UE á loita contra os impactos económicos da crise (European Commission, 2013).

Como resultado dos Fondos Estruturais non utilizados, presentáronse propostas para reasignar fondos entre os Estados membros (Becker, 2012). Díciase que a política de cohesión era demasiado inflexible para axudar a facer fronte á crise dun xeito específico (Schmidt-Seiwer, 2011: 113).

O presidente da Comisión Europea, Jean-Claude Juncker, elixido en xullo de 2014, prestou especial atención ao desenvolvemento de instrumentos financeiros que só proporcionaban

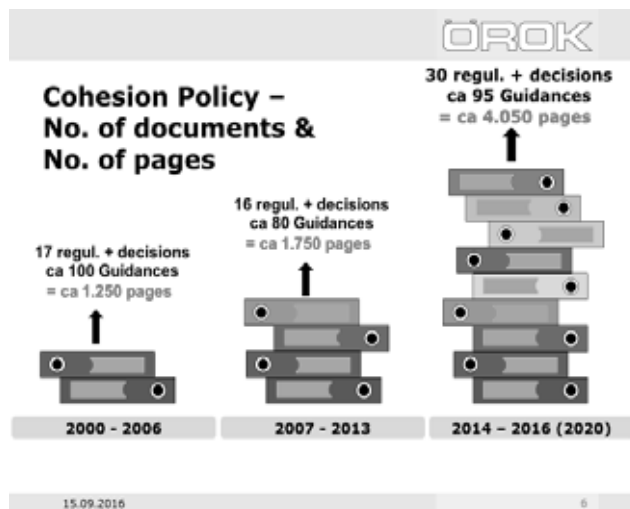
1 Este texto reflicte só a opinión do autor e non necesariamente representa a opinión do CDR. Unha versión anterior e máis curta en alemán pódese atopar en Wobben (2021).

préstamos reembolsables en lugar de subvencións: o Fondo Europeo de Investimentos Estratégicos (FEIE). En contraste co desembolso supostamente rápido deste, chamou a atención sobre o lento gasto na Política de Cohesión.

Outro desafío para a Política de Cohesión, que representa preto dun terzo do orzamento da UE, foi o aumento das necesidades de financiamento doutras políticas da UE. Como resposta á competencia mundial, á ampliación da UE e á crise migratoria, as peticións de reasignación do orzamento da UE fixéronse máis pronunciadas (European Commission, 2016). Neste contexto, as políticas da UE dividíronse a miúdo en políticas “vellas” e “novas” e suxeriuse que o futuro orzamento da UE debería financiar estes novos retos de forma máis intensiva, polo que se pediu unha reorientación importante da política de cohesión, por exemplo, só os Estados membros máis pobres.

A complexidade e a carga dos programas foi criticada por eles como constante aumento e esta tendencia, de continuar, podería levar ao abandono destes fondos por parte dos mesmos no futuro (EPRC, 2016).²

Figura 1. Crecemento dos documentos da política de cohesión desde 2000

Fonte: Rossbacher (2016)

Outro reto para a Política de Cohesión foi o seu papel na coordinación da política económica e fiscal dentro da zona euro e como parte do Semestre Europeo. Debido á lenta implementación das reformas estruturais nos Estados membros, fixéronse esforzos para condicionar os Fondos Estruturais (a través de condicionalidades *ex ante*).

No debate lanzado polo presidente da Comisión Juncker en torno ao Libro Branco sobre o futuro da Unión Europea (European Commission, 2017a: 225), a opción de devolvelle aos

2 Por exemplo, por Johannes Rossbacher na reunión de expertos da Presidencia eslovaca sobre "Evidencia pasada, experiencia actual e perspectivas futuras" o 15 de setembro de 2016.

Estados parte da Política de Cohesión (renacionalización) foi proposta por primeira vez nun documento oficial da Comisión.

Coa retirada anunciada do Reino Unido da UE tras o referendo de xuño de 2016, que anunciaba a saída do segundo contribuínte neto, eran previsibles as correspondentes reducións nos fondos da Política de Cohesión. O importante papel da Política de Cohesión na loita contra o cambio climático dentro da UE, o marco do Pacto Verde e para a transición xusta, especialmente das rexións do carbón en Europa. Na fase final do debate sobre a futura Política de Cohesión, as discusións quedaron ensombrecidas polo desafío de saber se e como a Política de Cohesión podería contribuír a afrontar a pandemia de Covid-19.

4. Debate sobre a reforma da Política de Cohesión no ciclo político da UE

Cun volume de preto de 371.000 millóns de euros a prezos actuais, a Política de Cohesión é a política de investimento máis importante do orzamento da UE. A política de cohesión supón ata o 85 % do investimento público, especialmente nos Estados membros que se incorporaron á UE en 2004 e máis aló, pero tamén en Estados membros como Portugal (European Commission, 2017b: xxii).

A maioría destes fondos son xestionados e por Estados membros e rexións en xestión compartida e sobre a base dunha distribución acordada ao comezo do período de financiamento. Polo tanto, na Política de Cohesión pódense calcular e determinar con antelación os rendementos nacionais do orzamento da UE. É por iso que a Política de Cohesión xoga un papel central nas negociacións do MFP e non é de estrañar que, por exemplo, unhas 20 páxinas das conclusións do Consello Europeo de xullo de 2020 (2020) sobre o MFP se dedicasen exclusivamente ao deseño e distribución dos Fondos de Cohesión - moito máis que calquera outro ámbito político.

Puidéronse distinguir tres fases:

- » Fase 1 (Fase de reflexión): esta fase adoita comezar pouco despois do final do debate anterior sobre a reforma e con frecuencia é a etapa na que se fan propostas de reforma política de gran alcance. O estímulo adoita vir do mundo académico, que pode pór en cuestión os obxectivos xerais e os instrumentos da Política de Cohesión. Esta fase desenvolveuse desde 2015 ata mediados de 2017. En 2015, a Comisión creou un grupo de expertos de alto nivel sobre a simplificación da política de cohesión para responder ás críticas xeneralizadas sobre a complexidade burocrática da política. A fase rematou co Foro de Cohesión celebrado en xuño de 2017.
- » Fase 2 (fase de deseño): nesta fase, mediados de 2017 ata a presentación da normativa do Fondo de Cohesión a finais de maio de 2018, todo está dedicado á preparación das propostas da Comisión sobre a forma futura da Política de Cohesión. Mentres durante o período de reflexión se presentan grandes cambios de política, a fase de deseño céntrase en como desenvolver aínda máis a política existente.
- » Fase 3 (fase de decisión): Tras a publicación das súas propostas por parte da Comisión, o Consello e o Parlamento Europeo entran en xogo para adoptar os Regulamentos nun longo proceso de negociación. Desta vez, esta fase durou desde maio de 2018 ata febreiro de 2021.

O CDR tivo que desenvolver estratexias moi diferentes para estas fases para poder desempeñar con éxito o seu papel de órgano consultivo. Fíxoo influíndo nas discusións o antes posible e proporcionando aportes personalizados aos tres principais axentes institucionais: a Comisión Europea, os Estados membros e o Parlamento Europeo.

5. Fase 1: período de reflexión (2015 a mediados de 2017)

Xa en outubro de 2014, só 10 meses despois do inicio do novo período de financiamento, a Mesa do CDR decidira iniciar o debate sobre a futura arquitectura da Política de Cohesión máis aló de 2020.

O CDR foi a primeira institución da UE en abordar a cuestión do futuro da Política de Cohesión, nun momento no que as propias institucións da UE estaban centradas na implementación do novo período de financiamento.

Para iso, un CDR encargou un estudo en dúas partes (Pucher et al, 2015a; 2015b) CDR para proporcionar (1) tendencias e retos, (2) eficacia e eficiencia, (3) crecemento e modelos de cohesión, e (4) novas ideas e alternativas.

Paralelamente, constituíuse un grupo de traballo externo para acompañar os traballos do estudo con expertos das institucións da UE, dos Estados membros, das asociacións territoriais e das rexións, o Banco Europeo de Investimentos, a OCDE e do mundo académico, para discutir os pros e os contras dunha Política de Cohesión forte, especialmente polos académicos cando o impacto da política de cohesión estaba especialmente cuestionado (Breidenbach et al., 2016)

O informe final do estudo do CDR presentouse á comisión de cohesión do CdR (COTER) a finais de 2015 e serviu de base para un ditame de iniciativa do CDR sobre o futuro da política de cohesión.

Nesta fase o debate tamén considerou a cuestión da simplificación administrativa. En resposta ás crecentes críticas de que a reforma da Política de Cohesión para o período 2013-2020 xerara máis burocracia, non menos, en xullo de 2015 a Comisión Europea constituíu un Grupo de Alto Nivel sobre a Simplificación da Política de Cohesión, que tamén debería, elaborar propostas para a futura configuración da Política de Cohesión despois de 2020.

A finais de 2015 tamén o CDR ofreceu a súa estreita cooperación coa presidencia holandesa entrante en materia de simplificación da política de cohesión. Nas conclusións do Consello de Asuntos Xerais do 18 de novembro, o Consello invitou ás próximas presidencias a explorar co Comité das Rexións unha posible cooperación nesta materia.

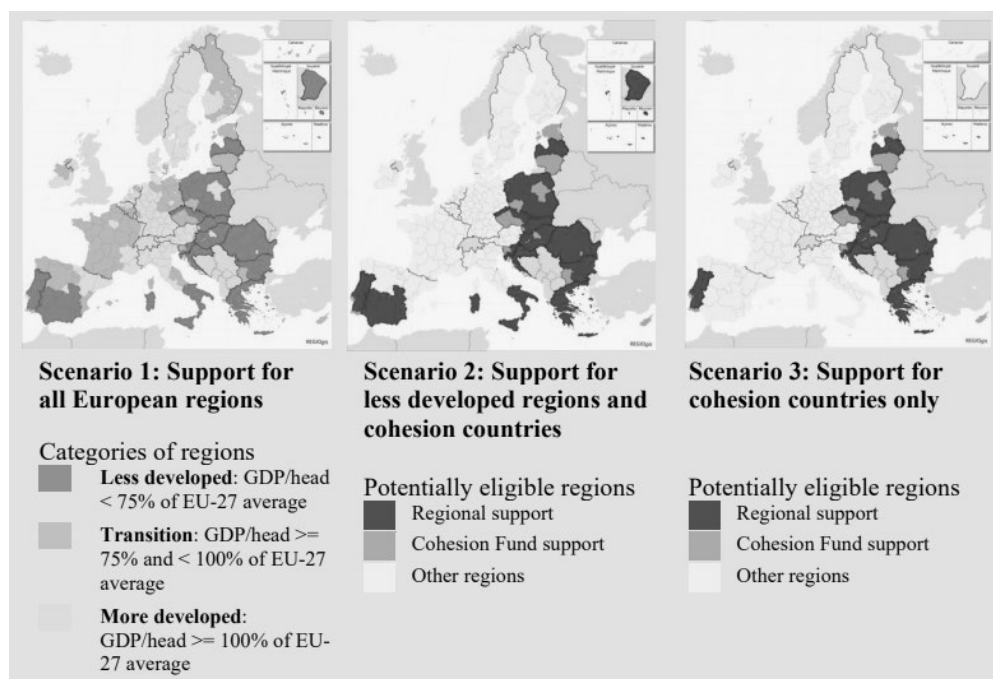
Como resultado, en 2016 celebráronse tres obradoiros, primeiro coa Presidencia holandesa e despois coa Presidencia eslovaca, nos que representantes e expertos dos Estados membros, rexións e institucións da UE debateron propostas concretas sobre simplificación administrativa no que respecta aos requisitos de presentación de informes e auditoría. instrumentos financeiros e cooperación territorial (Committee of the Regions *et al.*, 2016). Os resultados destes obradoiros resumíronse despois en dous informes e enviáronse como contribucións conxuntas, entre outras cousas, ao Grupo de Expertos de Alto Nivel en Simplificación Administrativa.

Non obstante, o proceso de reflexión sobre a futura configuración da Política de Cohesión viuse obrigado a dar un novo xiro tras o referendo sobre a retirada do Reino Unido da UE

o 23 de xuño de 2016. A análise científica destes resultados electorais referiuse a “lugares que non importan” (Rodríguez-Pose, 2018). Malia que esas zonas recibiron considerables fondos europeos, outras razóns (“retomar o control” ou a inmigración) tamén foron determinantes para o resultado.

O referendo arroxou á Unión Europea nunha especie de crise de identidade, momento no que o presidente da Comisión, Juncker presentou un Libro Branco sobre o futuro da UE o 1 de marzo de 2017. Este Libro Branco presentou varias opcións para o futuro da Política de Cohesión (vid. Figura 2). Segundo a opción 4, a Comisión Europea propuxo por primeira vez renacionalizar partes da política rexional. Polo tanto, non foi sorprendente que só un día despois, na reunión externa da COTER en Varsovia o 2 de marzo de 2017, esta proposta obtivese unha forte resposta. Tamén por primeira vez, a reunión do CDR incluíu un debate conxunto cos ministros rexionais dos catro estados de Visegrad e outros catro países candidatos en presenza da comisaria de Política Rexional, Corina Cretu, e brindou unha boa oportunidade para o diálogo no espírito de gobernanza multinivel. Os representantes dos Estados membros e rexións presentes na reunión coincidiron en que a UE necesitaba máis cohesión interna, non menos, para evitar futuras saídas da UE.

Figura 2: Escenarios para a futura Política de Cohesión

Fonte: Comisión Europea, 2017c.

O choque do Brexit tamén provocou un certo reposicionamento e un retorno aos obxectivos orixinais da Política de Cohesión no seo da Comisión Europea. Isto pódese ver, por exemplo, nos documentos de reflexión da Comisión que seguiron ao Libro Branco sobre o futuro da

UE publicado na primavera de 2017. En particular, o Documento de reflexión sobre o aproveitamento da globalización (European Commission, 2017c) non só subliñou o papel dos Fondos Estruturais e de Investimento, pero tamén o papel específico do nivel local e rexional na xestión destes desafíos. Por último, o Documento de reflexión sobre o futuro das finanzas da UE (European Commission, 2017d) que se presentou o 28 de xuño deu un paso máis alá ao indicar un compromiso claro co valor engadido europeo da Política de Cohesión, e ao referirse á cohesión 54 veces no texto.

Ao final deste período de reflexión quedou claro que unha combinación de Brexit e fortes críticas por parte das cidades e rexións e de moitos Estados membros, tivo un efecto mobilizador nas propostas da Comisión para renacionalizar e reforzar parcialmente a Política de Cohesión.

Durante este tempo a Comisión Europea mostrouse especialmente interesada en ver o Comité Europeo das Rexións desempeñar un papel activo na mellora da visibilidade da Política de Cohesión. Nunha carta conxunta dos comisarios Thyssen e Cretu aos ministros de cohesión o 25 de maio de 2017 suxeriron, entre outras cousas, que o CDR lance unha “Coalición da política de cohesión” (Cohesion Alliance) para crear un movemento de actores locais con espírito da subsidiariedade.

O período de reflexión rematou co Foro da Cohesión³ os días 26 e 27 de xuño. Na reunión os participantes xa non discutían sobre o “se” era necesaria unha Política de Cohesión, senón, sobre todo, sobre o “como” do seu deseño futuro. Os representantes do CDR participaron como relatores e participantes en moitos dos foros de debate do evento. Xunto á reunión, unha serie de expertos e académicos clave fixeron unha importante contribución á narrativa futura da Política de Cohesión baixo o título *Towards Cohesion Policy 4.0*, no que afirmaban:

“A nova narrativa da transformación estrutural esixe un enfoque máis diferenciado territorialmente, apoiado pola coordinación intersectorial e o aliñamento das políticas entre os niveis de goberno, que o enfoque de toda a economía e cego espacial era imposible de conseguir. Este marco político revisado da UE, que ten que estar máis centrado (na transformación estrutural), debe poñer máis énfase na gobernanza (fornecendo a todas as partes interesadas relevantes a bordo) e entender que só pode cumprir se integra os instrumentos políticos a diferentes niveis de forma coherente. enfoque político: desde a axenda de reformas normativas e estruturais ata as políticas sectoriais e territoriais integradas da UE. Ao facelo, a comprensión das interrelacións será fundamental para a axenda de crecemento inclusivo. As zonas rurais dependen das cidades, como as cidades das zonas rurais. As cidades metropolitanas con bo rendemento non son “mellores”: a súa función e composición sectorial son simplemente diferentes, e ambos os tipos de áreas poden gañar unha conectividade mellorada entre si. (Bachtler et al., 2018).

O feito de que estes autores tiveran tamén un papel importante nos traballos previos do CDR ata entón non foi casual.

3 https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/conferences/7th-cohesion-forum/agenda.pdf

Ao final do período de reflexión, o CDR foi recoñecido por todas as institucións e partes interesadas implicadas como un socio importante que foi capaz de plantexar cuestións nunha fase moi temperá e proporcionar unha plataforma para o debate sobre o futuro da Política de Cohesión.

6. Fase 2: fase de deseño (mediados de 2017-mediados de 2018)

A segunda fase do debate comezou coa presentación das propostas iniciais de reforma para a futura configuración da Política de Cohesión. De novo, o Comité Europeo das Rexións foi o primeiro organismo da UE en presentar a súa visión para o futuro da Política de Cohesión, pouco antes do Foro de Cohesión de maio de 2017.

O ditame de propia iniciativa elaborado polo doutor Michael Schneider (Committee of the Regions, 2017) destacou que a política de fortalecemento da cohesión económica, social e territorial é unha das políticas máis importantes e amplas da UE, que contribúe de forma significativa ao fortalecemento da UE no seu conxunto e aumenta significativamente o engadido europeo -valor visible para todos os cidadáns da UE.

O ditame do CDR sinalaba que a estrutura básica da Política de Cohesión coas tres categorías de rexións —rexións máis desenvolvidas, en transición e menos desenvolvidas— demostrou a súa valía e, polo tanto, debería manterse. O CDR avogou por aumentar a flexibilidade da Política de Cohesión no próximo período de financiamento, sen comprometer a orientación estratéxica e a seguridade da planificación dos programas plurianuais para as autoridades rexionais e locais. O CDR mostrouse a favor dun orzamento adecuado para a Política de Cohesión no próximo marco financeiro plurianual, que debería incluír a mesma porcentaxe do orzamento. O CDR tamén considerou fundamental garantir o funcionamento da gobernanza multinivel e o enfoque ascendente en forma de xestión compartida, respectando plenamente o principio de subsidiariedade. Ao mesmo tempo, o CDR pediu unha revisión exhaustiva dos requisitos dos sistemas de xestión e control dos Fondos Estruturais e un aumento significativo da visibilidade das intervencións da política de cohesión mediante medidas de comunicación adecuadas.

En boa medida, as propostas do CDR coincidiron coas ideas expostas polo Parlamento Europeo no marco do informe de iniciativa da eurodeputada Kerstin Westphal “Bloques de construción para a política de cohesión da UE despois de 2020” (European Parliament, 2017) o 13 de xuño.

Outro paso importante cara á futura arquitectura da Política de Cohesión foi o informe do Grupo de Alto Nivel sobre Simplificación da Política de Cohesión despois de 2020 (European Commission, 2017e), presentado o 11 de xuño. O informe incluía numerosas propostas dos informes enviados polo CDR, xunto coas presidencias neerlandesa e eslovaca, ao Grupo de alto nivel un ano antes. Polo tanto, non sorprende que o CDR acollese o informe final nun ditame separado⁴, aprobado polo Pleno o 31 de xaneiro de 2018⁵.

4 Dictamen do CDR de Oldřich Vlasák sobre as conclusións e recomendacións do Grupo de alto nivel sobre a simplificación máis alá de 2020, 31.01.2018.

5 CDRCCR: <https://cor.europa.eu/en/engage/brochures/Documents/Simplifying%20EU%20Cohesion%20Policy%20funds%20for%20more%20effective%20implementation/3611%20COTER%20triple%20opinions.pdf>

Ademais, e por invitación do CDR, varios Estados membros utilizaron as instalacións do CDR durante o período comprendido entre xuño de 2017 e maio de 2018 para presentar as súas posicións en Bruxelas e debatelas con representantes de cidades e rexións.

Ademais, a Alianza de Cohesión foi lanzada oficialmente durante a Semana Europea das Rexións e Cidades o 11 de outubro.

A Alianza de Cohesión foi unha iniciativa conxunta do CDR coas principais asociacións rexionais (Asociación de Rexións Europeas, Consello de Municipios e Rexións de Europa, Conferencia de Rexións Marítimas Periféricas, Conferencia de Parlamentos Rexionais Europeos, EUROCITIES, Asociación de Rexións Fronteirizas Europeas). Sobre a base dunha declaración conxunta, os axentes locais e rexionais foron convidados en particular a sumarse a esta alianza. Todas estas medidas tiñan como obxectivo xerar apoio a unha política de cohesión forte despois de 2020 e influír así positivamente na reflexión posterior da Comisión sobre a futura normativa dos Fondos.

Como o Reino Unido declarou oficialmente a súa retirada da UE en marzo de 2017, estaba claro que se perdería un importante contribuínte neto ao financiamento da Política de Cohesión. A brecha prevista para o orzamento da UE estableceuse nuns 10.000 millóns de euros anuais (Haas & Rubio, 2017).

Como non era posible nese momento prever se e de que forma este déficit podería cubrirse con achegas adicionais dos Estados membros, a Comisión desenvolveu varias opcións que tamén afectaron á Política de Cohesión. Estas propostas publicáronse, por exemplo, máis tarde en febreiro de 2018 no período previo ao Consello Europeo (European Commission, 2018a).

Os escenarios presentados neles (2 e 3) prevén unha redución drástica do financiamento de cohesión de entre 95 e 124 millóns de euros. Ao mesmo tempo, afirmou-se, “*nos escenarios 2 e 3. a promoción da cohesión económica, social e territorial tería que ser asumida polos Estados membros e as súas autoridades rexionais e locais, de acordo co principio de subsidiariedade*”.

No transcurso de 2017, con todo, quedou cada vez máis claro que a Política de Cohesión debería seguir desempeñando o seu papel como política de investimento fundamental da UE.

Dado que só se poderían evitar importantes recortes no orzamento da política de cohesión mediante achegas adicionais dos Estados membros, durante a reunión do CDR o 28 de xuño de 2017, o comisario de orzamentos Günter Oettinger, xunto con Corina Cretu, pediron apoio a unha política de cohesión forte polos contribuíntes netos.

Ademais da futura dotación financeira da Política de Cohesión, tamén hai un debate cada vez maior sobre o seu papel no financiamento das reformas estruturais nos Estados membros. O 6 de decembro 2017, para o actual período de financiamento, a Comisión Europea propuxo un novo mecanismo de financiamento para o apoio á reforma estrutural⁶ en forma de financiamento sen custos, utilizando fondos procedentes da reserva de rendemento.

O Comité Europeo das Rexións respondeu -de novo como primeira institución da UE- cunha resolución o 31 de xaneiro de 2018. Rexeitou a proposta da Comisión por cumprir co principio de subsidiariedade e defendeu que o obxectivo da Política de Cohesión, aplicada a través da e Fondos de Investimento no marco legal xeral do RDC, non era apoiar as reformas

6 COM (2017) 826 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017PC0826&from=GA>

estruturais nos Estados membros, senón “*reducir as disparidades entre os niveis de desenvolvemento das diferentes rexións e o atraso das rexións menos favorecidas*” (Committee of the Regions, 2018a).

Por primeira vez na súa historia, o CDR rexeitou a proposta da Comisión de modificar o Regulamento de disposicións comúns dos Fondos Estruturais no que se refire ao uso da reserva de rendemento para apoiar as reformas estruturais nos Estados membros. O CDR tamén anunciou que está disposto a facer pleno uso do seu dereito a interpoñer un recurso contra o acto legislativo ante o Tribunal de Xustiza da Unión Europea de conformidade co artigo 8 do Protocolo nº 2 sobre a aplicación dos principios de subsidiariedade e proporcionalidade .

Como tanto o Consello como o PE non seguiron a petición da Comisión, a proposta foi retirada posteriormente.

Paralelamente, a Comisión Europea solicitou ao CDR que axude a garantir a maior implicación posible dos entes locais e rexionais na consulta pública sobre o futuro da Política de Cohesión, que estaba prevista a curto prazo a finais de 2017. A consulta (European Commission (2018b), que tivo lugar de xaneiro a marzo, recibiu un total de 4395 respostas.

Pouco antes de publicarse o Regulamento do Fondo, o CDR reiterou os seus chamamentos a unha política de cohesión forte nun ditame sobre o “Custo e riscos dunha falta de política de cohesión” que tamén respondeu ao 7º Informe de Cohesión (European Commission, 2018b).

No seu ditame, o CDR sinala que “*a degradación ou a fragmentación financeira da Política de Cohesión, por exemplo limitándoa a determinadas categorías de rexións ou separando o Fondo Social Europeo da Política de Cohesión, suporía riscos políticos importantes e poñería en dúbida a capacidade da UE para acadar os obxectivos do Tratado de reforzar a cohesión económica, social e territorial, como resultado da falta de apoio forte en moitas rexións, o que implicaría unha redución do investimento para os obxectivos básicos europeos.*” Comité das Rexións (2018b).

Ao final desta fase, nunha reunión da Alianza de Cohesión coa Comisaria Corina Cretu e o Comisario de Orzamentos Guenther Oettinger o 22 de marzo de 2018, houbo unha revisión positiva dos esforzos conxuntos e presentouse unha lista de máis de 5000 partidarios da Alianza.

7. Fase 3: fase de decisión (mediados de 2018 a marzo de 2021)

A última e decisiva fase da reforma da Política de Cohesión comezou o 29.05.2018, coa proposta da Comisión para a futura normativa dos Fondos (European Commission, 2018c).

O 2 de maio, a Comisión xa presentara as súas propostas para o futuro marco financeiro a medio prazo Comisión Europea (2018d) e fixo importantes recortes na Política de Cohesión. Ao mesmo tempo, a Comisión propuxo ao Consello e ao PE concluír as negociacións sobre o regulamento do fondo antes das eleccións europeas de maio de 2019.

Un primeiro intercambio cos Estados membros e tamén cos representantes do CDR sobre as propostas da Comisión tivo lugar na Conferencia de Alto Nivel sobre Política de Cohesión organizada pola Presidencia do Consello búlgaro⁷ en Sofía o 7 e 8 de xuño.

⁷ Consulte <https://eu2018bg.bg/en/events/97>

Dado que moitos aspectos da política de cohesión teñen un impacto directo no orzamento da UE e no MFP, estas preocupacións foron en gran parte excluídas das discusións no Grupo de Traballo do Consello sobre Medidas Estruturais. Incluíronse, por exemplo, a cuestión da distribución dos fondos, o prazo para os compromisos e a cantidade de fondos dispoñibles para cada obxectivo e tipo de rexións. Estes aspectos integráronse na Caixa de Negociación do MFP e, polo tanto, foron practicamente suxeitos á unanimidade no Consello, polo que non se trataron nas negociacións (trilogo) co Parlamento Europeo.

Ademais das propostas da Política de Cohesión, a Comisión publicou en maio todas as principais propostas lexislativas para todos os programas da UE (Becker, 2019). Polo tanto, para conseguir un tratamento coherente das propostas no CDR, os relatores debían traballar en estreita colaboración e coordinar os seus ditames. Para garantir que os ditames do CDR tamén puidesen ser tidos en conta, en particular polos relatores do PE, tiveron que ser adoptados a finais de 2018. Facer isto en seis meses supuxo un enorme exercicio loxístico, analítico e político co fin de que os relatores puidesen formular da forma máis precisa e legal posible nas propostas de modificación do texto legal real.

O secretariado do CDR elaborou táboas comparativas detalladas coas normas existentes e propuxo innovacións para cada un dos cinco regulamentos do fondo a mediados de xullo de 2018. Tamén se tivo en conta que moitos réximes estaban clasificados e agrupados de forma diferente na normativa. A partir destes cadros comparativos identificáronse, en estreita consulta cos relatores, unha serie de puntos críticos que, se é o caso, poderían ser retomados polos relatores para as emendas correspondentes.

Dous estudos (Böhme, *et al.*, 2018; Schuh, *et al.*, 2018) foron encargados rapidamente polo CDR para analizar con máis detalle os cambios nos métodos de asignación e examinar que propostas se orixinaron do Grupo de Alto Nivel sobre Simplificación Administrativa e cales adicionais. As propostas do CDR foron incluídas no proxecto de regulamento.

Fixéronse contactos entre os relatores do CDR e os relatores no Parlamento Europeo para presentar as preocupacións do CDR antes da elaboración dos proxectos de ditame do Parlamento Europeo. O Secretariado utilizou a cadro de avaliación da subsidiariedade proposto polo Grupo de Traballo sobre a Subsidiariedade (European Comisión, 2018e) para o proxecto de regulamento para facilitar aos relatores información sobre posibles infraccións de subsidiariedade.

En setembro, os propios relatores do CDR celebraron amplas consultas coas partes interesadas en Bruxelas e, nalgúns casos, nos seus países de orixe, para garantir unha ampla participación.

Paralelamente, os relatores e, en particular, o seu persoal máis próximo, en cooperación coa secretaria de COTER, trataron de acomodar as importantes preocupacións do CDR nos respectivos informes do PE mediante emendas. Por exemplo, para o informe Krehl/Novakov (European Parliament, 2019) sobre o regulamento marco para os Fondos Estruturais presentáronse ao redor de 240 emendas que eran practicamente idénticas ás correspondentes propostas do CDR. Estes cambios incluíron, por exemplo, a consideración do cambio demográfico, a aplicación do principio de asociación, o nivel das taxas de cofinanciamento e a convocatoria dunha rede de seguridade para as rexións (máis para limitar as súas perdas nos futuros pagos do SF).

A principal discusión durante a votación do informe Krehl/Novakov tratou sobre a negativa do PE ás condicionalidades macroeconómicas e a introdución dunha regra de ouro para excluír o cofinanciamento dos Fondos Estruturais do cálculo do déficit para casos xustificadas.

Unha cooperación especialmente estreita tivo lugar entre o relator sobre Cooperación Territorial Europea, o eurodeputado Pascal Arimont, e a relatora do CDR, Marie-Antoinette Maupertuis. Xa cando se elaborou o informe do PE, incorporáronse moitas das propostas do CDR, en particular en relación coa continuación dos programas INTERREG Europe e URBACT e o desenvolvemento da cooperación transfronteiriça ao longo das fronteiras marítimas.

A relatora do Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER) do PE, Andrea Cozzolino e o relator do CDR, Michiel Rijsberman, desenvolveron tamén unha estreita cooperación, que levou á inclusión do futuro apoio á cooperación urbana e á introdución de novos intercambios para políticos electos das rexións no informe do Parlamento Europeo sobre o FEDER/CP.

As posicións do Parlamento Europeo e do Comité das Rexións foron converxentes en moitas cuestións diferentes, como:

- » O informe da Comisión de Desenvolvemento Rexional (REGI) do PE e o ditame do CDR se opoñen á proposta de que a concentración temática FEDER/FC se centre en categorías de rexións segundo o seu PIB per cápita.
- » O CDR subliña a necesidade de aplicar un enfoque multifondo co FSE+ e, se é o caso, co Feader e o FEMP. Isto está en liña co informe REGI. Ademais, a resolución en primeira lectura do PE suxire destinar o 5 % do financiamento do FEDER a nivel nacional para o desenvolvemento territorial integrado nas rexións rurais, montañosas, insulares e costeiras, illadas e pouco poboadas e todas as demais zonas que teñan dificultades para acceder aos servizos básicos, incluíndo tamén a NUTS 3 nivel.
- » O ditame do CDR apoiou a maior atención ao desenvolvemento urbano sostible dedicando a este ámbito o 6% dos recursos do FEDER a nivel nacional. O Parlamento foi aínda máis ambicioso, pedindo que se destinase o 10% ao desenvolvemento urbano sostible.
- » Tanto o Parlamento como o CDR suxeriron incluír no Regulamento FEDER/FC un novo artigo ás áreas contempladas no artigo 174 do TFUE, así como a primeira definición na Política de Cohesión de que son áreas con desvantaxes naturais ou demográficas graves e permanentes, como a poboación envellecida e cun diminución da poboación media anual.

Non obstante, despois de que o Parlamento Europeo votase o Regulamento marco en primeira lectura o 27 de marzo de 2019 e o Consello tamén emitiu un mandato de negociación parcial o 29, as negociacións de fondo cesaron antes das eleccións europeas de maio de 2019. Isto tamén significou que moitos eurodeputados como o eurodeputado Lambert Van Nistelrooij, ou o expresidente do CDR Ramon Luis Valcarcel Siso, que foron moi partidarios das posicións do CDR na primeira lectura, abandonaron o Parlamento.

Cando as negociacións comezaron de novo en outubro de 2019, víronse influenciadas por diversos acontecementos que se produciron mentres tanto ou que ían ter lugar en breve. En xullo de 2019, o recién electo presidente da Comisión von der Leyen anunciou a creación dun novo Fondo de Transición Xusta, adicional da Cohesión, para o cambio climático e do Pacto Verde asociado, en particular para facilitar a eliminación gradual do carbón en determinadas rexións de Europa.

Este fondo foi orixinalmente solicitado polo entón presidente da comisión ITRE do Parlamento Europeo, Jerzy Buzek, como fondo de xestión centralizada. O CDR asumira a idea dese fondo (CDR, 2019) pero executado baixo xestión compartida, similar aos Fondos Estruturais. Xunto cos socios da Alianza de Cohesión, este asunto foi tratado coa nova comisaria de Política Rexional e Reformas, Elisa Ferreira, o 9 de setembro de 2020.

Cando a Comisión presentou a súa proposta (European Commission, 2020a) o 14 de xaneiro de 2020, seguiu tanto a idea inicial do eurodeputado Buzek de crear o novo fondo como a proposta do CDR para a súa implementación descentralizada.

Pouco despois, a pandemia de coronavirus requiriu unha acción rápida e audaz, en particular para responder ás emerxencias en moitas rexións de Europa. Para o apoio actual dos Fondos Estruturais, a Comisión Europea propuxo o 13 de marzo de 2020 unha serie de propostas (Iniciativa de Investimento de Resposta ao Coronavirus CRII) para modificar a lexislación para permitir aos Estados membros recibir máis apoio financeiro e específico (European Commission (2020b).

O Parlamento Europeo votou case por unanimidade e nun, un tempo récord, o que permitiu a entrada en vigor o 1 de abril de 2020.

Só un día despois, o 2 de abril, a Comisión propuxo unha serie de medidas adicionais no marco da (o CRII +) para aliviar a carga das persoas e rexións máis desfavorecidas. Este novo paquete foi adoptado polo Parlamento Europeo o 17 de abril e polo Consello o 22 de abril de 2020 (European Commission, 2020c).

Ambas as dúas medidas permitiron modificar rapidamente os programas dos Fondos Estruturais existentes e flexibilizar considerablemente os requisitos de axudas substantivas e estatais⁸. Tamén sacou leccións da crise financeira de 2010 e permitiu aos Fondos Estruturais e de Investimento Europeos facer rapidamente unha contribución concreta á loita contra a pandemia.

O 27 de maio de 2020, a Comisión Europea propuxo (European Commission, 2020d) o plan de reconstrución de 750.000 millóns de euros, Next Generation EU, para facer fronte ás consecuencias da pandemia mediante unha combinación de subvencións e préstamos, contribuíndo así tamén a unha importante contribución ao sector dixital e a transformación climática na UE. Este programa debería ser financiado con débeda pola UE mediante a emisión de bonos nos mercados de capitais. Debería complementar o marco financeiro plurianual da UE.

O núcleo deste programa de recuperación foron:

- » Un “Mecanismo de Recuperación e Resiliencia” cun orzamento de 560.000 millóns de euros, en forma de subvencións e préstamos e
- » A iniciativa REACT-EU cun orzamento de 55.000 millóns de euros para aumentar o apoio á cohesión aos Estados membros. 5.000 millóns de euros deberían estar dispoñibles a partir de 2020 co apoio actual dos Fondos Estruturais e 50.000 millóns de euros deberían reforzarse nos próximos dous anos.

Dado que o Fondo de Transición Xusta, a reprogramación rápida dos fondos, o Mecanismo de Recuperación e Resiliencia e tamén a iniciativa REACT-EU están baseados no artigo 174

8 Desde entón, por exemplo, máis de 100 programas dos Fondos Estruturais modificaron as taxas de cofinanciamento. Ver: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/CORONAVIRUS-DASHBOARD-COHESION-POLICY-RESPONSE/4e2z-pw8r/>

e 175 do TFUE. O CDR seguiu este proceso de forma activa e oportuna adoptando numerosos ditames en xullo (Committee of the Regions, 2020a) e outubro de 2020 (CDR, 2020b).

En vista da seguinte reunión crucial do Consello Europeo sobre o Marco Financeiro Plurianual 2021-2027 e o Plan de Recuperación Europeo, as organizacións membros da "Cohesion Alliance" adoptaron unha Declaración renovada (Alianza de Cohesión, 2020) para unha Europa cohesionada, sostible e resiliente sobre 14 de xullo de 2020 para afirmar a cohesión como un valor fundamental da Unión Europea e un obxectivo clave para todas as súas políticas e investimentos. A crise do COVID-19 demostrou que a solidariedade, a responsabilidade e a cohesión son necesarias agora máis que nunca para garantir que ninguén nin rexión quede atrás.

Despois de que o Consello Europeo chegase a un acordo sobre o próximo MFP e a próxima xeración da UE en xullo de 2020, tamén se intensificaron as negociacións do trilogo sobre o Regulamento dos Fondos Estruturais. A Presidencia do Consello alemán completou entón 19 trilogos políticos en tan só 3 meses e medio, máis do dobre que as presidencias francesa, (3 trilogos), finlandesa (6 trilogos) e croatas HR (0 trilogos) xuntas. Ademais, houbo 43 trilogos técnicos co Parlamento durante este período.

O presidente da REGI, Younous Omarjee, invitou á presidenta da comisión COTER do CDR, Isabelle Boudineau, e á comisión REGI o 15 de outubro de 2020 (European Parliament, 2020b) para discutir algunhas das posicións clave do CDR na fase final das negociacións. cos os relatores do REGI sobre o regulamento do fondo, o que demostrou unha vez máis a sólida "alianza" entre o Comité REGI e a Comisión COTER do CDR durante todo o proceso de negociación.

Paralelamente ás negociacións do trilogo, mantivéronse negociacións co Parlamento Europeo sobre o futuro orzamento da UE e o futuro mecanismo do Estado de Dereito.

Aínda que a Presidencia alemá só puido chegar a un acordo definitivo sobre o futuro marco financeiro e o mecanismo do Estado de dereito pouco antes do Nadal, isto non provocou máis atrasos na normativa do fondo.

A mediados de decembro de 2020, o Consello e o PE chegaran a un acordo político sobre todos os regulamentos dos fondos, a excepción do FSE, de xeito que a Presidencia alemá do Consello no Comité de Representantes Permanentes puido determinar o 16 de decembro de 2020 (Consello da UE, 2021) que se chegara a un acordo político co Parlamento Europeo sobre todos os artigos do regulamento do fondo.

A Alianza da Cohesión⁹ concluíu positivamente sobre o estado das negociacións sobre a reforma da política estrutural e anunciou que a Alianza de Cohesión se centraría na implementación e nas sinerxías necesarias entre os diferentes instrumentos. A Alianza conxunta atraeu agora a máis de 12.000 seguidores. O CDR continuou co seu compromiso sobre a Política de Cohesión cun debate político no Pleno de febreiro de 2021 co Comisario Ferreira (Committee of the Regions, 2021).

O acordo final sobre o regulamento do fondo alcanzouse entón baixo a Presidencia portuguesa en marzo de 2021 (Consello da UE, 2021) e os regulamentos foron adoptados no Diario Oficial en xuño de 2021. Desde que a Comisión Europea presentou as propostas en maio de 2018 necesitouse máis de tres anos para seren aprobados.

9 <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/cohesion-policy-2021-2027--.aspx>

8. Impacto das actividades do CDR na reforma da Política de Cohesión posterior a 2020

O impacto das actividades do CDR nas propostas legislativas da UE a miúdo só se pode describir en termos moi xerais. Isto débese en parte a que non sempre está claro se a emenda proposta se basea orixinalmente en actividades do CDR.

Nembargantes, na reforma da Política de Cohesión, si que é perfectamente posible avaliar a repercusión do CDR de xeito forense nos acordos alcanzados agora polo PE e o Consello. Por exemplo, a referencia a estratexias integradas para o cambio demográfico no regulamento marco é o texto exacto proposto no ditame do CDR. O mesmo se aplica ao mantemento do programa INTERREG Europe e URBACT no marco do Regulamento ETC e á referencia a un programa de intercambio de representantes locais e rexionais no Regulamento FEDER (programa URBACT).

Aínda que a proposta de rede de seguridade para as rexións subvencionables realizada polo CDR, e posteriormente asumida polos relatores do PE sobre o regulamento marco, non foi incluída no texto do regulamento marco debido ao acordo alcanzado polos xefes de Estado e Goberno en xullo de 2020. Mesmo na fase moi tardía das negociacións do trílogo, aínda poderían facerse importantes cambios nos textos xa acordados do Regulamento INTERREG no que respecta ao financiamento dos fondos de pequenos proxectos e á concentración temática.

Ademais destes efectos directos do traballo do CDR, tamén hai numerosos impactos indirectos nas políticas da UE, xa sexa en conxunto con outras ou como resultado das actividades do CDR. Estes inclúen, por exemplo:

- » tendo máis en conta a diversidade de circunstancias a nivel local e rexional no contexto da análise do Semestre Europeo;
- » unha maior comprensión da necesidade dunha maior gobernanza e asociación a varios niveis na implementación das políticas da UE;
- » a necesidade de promover estratexias de desenvolvemento rexional no contexto da especialización intelixente; e
- » o papel do ámbito local e rexional na consecución de obxectivos europeos como o cambio climático.

Non obstante, o debate sobre a reforma tamén tivo un impacto no papel do CDR na configuración institucional da UE. Tanto con algunhas Presidencias do Consello, como tamén con grupos de Estados membros como os países de Visegrad de Europa central e os seus socios, déronse novos camiños a través de eventos e proxectos conxuntos.

Continouse a estreita cooperación tradicionalmente co Comité REGI e das as partes como positiva e construtiva. Estableceuse unha estreita cooperación co novo Servizo de estudos do PE (EPRS) Ademais, o CDR tamén foi máis recoñecido pola súa experiencia en materia de política de cohesión. Isto inclúe, en particular, a cooperación coa OCDE, na que o Comité Europeo das Rexións foi invitado como observador no Comité de Desenvolvemento Rexional tras a sinatura dun acordo de cooperación (OCDE-CoR, 2014).

A Alianza de Cohesión conseguiu atraer actores clave das rexións e dos Estados membros para apoiar unha preocupación compartida.: a defensa da Política de Cohesión da UE como principal instrumento de investimento da UE sobre o terreo. O CDR e as principais asociacións

européas de rexións, cidades e asembleas rexionais falaron cunha soa voz, xuntos e de forma coordinada cara á negociación do MFP.

Tamén cabe destacar que as propostas do CDR feitas en 2017 sobre a futura configuración da Política de Cohesión están en boa medida en consonancia coas decisións finais adoptadas sobre a nova normativa sobre os Fondos.

9. Leccións aprendidas

O debate sobre a reforma da Política de Cohesión demostrou que un actor como o CDR pode influír directamente na toma de decisións no proceso legislativo da UE. Para iso ten que reunir as experiencias das cidades e rexións desde o inicio da implantación dos Fondos Estruturais para retroalimentalas ao nivel de Bruxelas.

Baseado nunha estratexia a longo prazo, o CDR demostrou a súa valía para discutir e desenvolver, con expertos e partes interesadas de todos os niveis de goberno, os retos a longo prazo, as perspectivas de desenvolvemento e os enfoques estratéxicos dunha Política de Cohesión sostible. Tamén foi necesario abordar as críticas xustificadas ao deseño da Política de Cohesión e, sobre todo, defender principios fundamentais como a colaboración e a gobernanza multinivel.

Demostrouse que un papel exitoso e eficaz para o CDR como órgano consultivo no proceso legislativo require dos seguintes elementos:

- » planificación a longo prazo durante moitos anos;
- » implicación específica dos principais interesados e socios nas diferentes etapas do debate;
- » selección oportuna dos actores axeitados, tanto a nivel político como administrativo;
- » demandas consistentes a nivel europeo, pero tamén a nivel local e nacional;
- » centrarse nas principais prioridades;
- » flexibilidade para responder a novas circunstancias; e
- » resistencia para non perder de vista o obxectivo, a pesar das operacións políticas ás veces rápidas.

Ao ter en conta estes elementos permitirá ao Comité Europeo das Rexións traballar de forma proactiva e eficaz, tal e como demostrou o debate sobre a reforma da futura Política de Cohesión.

Non obstante, son útiles mellorar o papel futuro do CDR no debate posterior sobre a Política de Cohesión, a saber:

- » A cooperación entre REGI e COTER podería reforzarse aínda máis celebrando audiencias conxuntas periódicas máis aló da reunión conxunta anual, co fin de supervisar, por exemplo, a aplicación da futura política de cohesión. Isto tamén podería incluír misións conxuntas de investigación ás áreas asistidas.
- » A cooperación co Grupo de Traballo do Consello sobre Medidas Estruturais podería intensificarse invitando regularmente ao representante do CDR ás reunións, en particular cando teñan lugar os debates políticos. Ademais da participación existente nas reunións informais do Consello de Ministros de Cohesión organizadas polas presidencias

do Consello, tamén se podería invitar ao CDR a asistir ás reunións do Consello Xeral de Cohesión, polo menos, como convidado.

- » A cooperación coa Comisión Europea podería profundar, por exemplo, implicando moito máis estreitamente o CDR na preparación de futuras propostas mediante o enfoque de subsidiariedade activa (European Commission, 2018). Isto podería incluír unha estreita cooperación na avaliación do impacto territorial ou o fortalecemento das sinerxías entre os Fondos Estruturais e os programas Covid-19.

Estas propostas poderían aplicarse facilmente sen modificar as bases legais existentes.

Thomas Wobben é Director de Traballos Lexislativos (Política Rexional, Asuntos Económicos, Emprego e Innovación) do Comité Europeo das Rexións. Desde 2012 foi Director de Políticas Horizontais e Redes. De 2009 a 2012, Wobben foi o representante dos Länder alemáns no Grupo de Traballo do Consello sobre Competitividade.
E-mail: coter@cor.europa.eu

Referencias

- BACHTLER, J., OLIVEIRA MARTINS, J., WOSNER, P. & ZUBER, P. (2018). *Towards Cohesion Policy 4.0: Structural Transformation and Inclusive Growth*. Brussels: Regional Studies Association Europe. https://www.regionalstudies.org/wp-content/uploads/2018/08/RSA_Report_Web_22-6-17.pdf
- BACHTLER, J. & MÉNDEZ, C. (2007). Who Governs EU Cohesion Policy? Deconstructing the Reforms of the Structural Funds. *Journal of Common Market Studies*, 45(3), pp. 535–564.
- BECKER, P. (2012). *Lost in Stagnation Die Verhandlungen über den nächsten mehrjährigen Finanzrahmen der EU (2014–2020) und das Festhalten am Status quo*. Berlin: SWP. https://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/studien/2012_S18_bkr.pdf
- BECKER, P. (2019) *A New Budget for the EU — The negotiations on the Multiannual Financial Framework 2021-2027*, Berlin: SWP.
- BÖHME, K., MONTÁN MONTESINOS, A., SALVATORI, G. & HOLSTEIN, F. (2018). *Measures in the Cohesion Policy proposals for 2021-2027 and impact of the CoR political work*. Brussels: Spatial Foresight/CoR. <https://cor.europa.eu/en/engage/studies/Documents/simplification-measures.pdf>
- BREIDENBACH, P., MITZE, T. & SCHMIDT, C. M. (2016). EU Structural Funds and Regional Income Convergence — A sobering experience, *Ruhr Economic Papers*, 608. Bochum, Dortmund, Duisburg, Essen, Germany: http://dudel.rwi-essen.de/media/content/pages/publikationen/ruhr-economic-papers/rep_16_608.pdf
- Cohesion Alliance (2020) *Declaration of the #Cohesion Alliance for a cohesive, sustainable and resilient Europe*. <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/Cohesion%20Alliance/>

- Declaration%202.0/cor-2020-02262-00-03-web-tra-en.pdf
- Committee of the Regions, European Commission, INTERACT & Europa Decentraal (2016). *Simplification of the implementation of Cohesion Policy Workshop on European Territorial Cooperation (ETC) Final Report*. Brussels: Committee of the Regions. <https://cor.europa.eu/Documents/Migrated/Events/ETC-WORKSHOP-FINAL-REPORT.pdf>
- Committee of the Regions (2017). *The future of Cohesion Policy beyond 2020 — Towards a strong and effective European Cohesion Policy beyond 2020*, 11.05.2017
- Committee of the Regions (2018a) *Resolution on the revision of the ESI Funds Common Provisions Regulation to support structural reforms*, RESOL-VI/29 of 30.01.2018.
- Committee of the Regions (2018b) *The costs and risks of a lack of Cohesion Policy: The strategic value of Cohesion Policy in achieving the objectives of the Treaty and addressing the new challenges facing Europe's regions'*, 22.03.2018.
- Committee of the Regions (2019). *Opinion on Socioeconomic structural change in Europe's coal regions*, 7.10.2019.
- Committee of the Regions (2020a). *Resolution: The revised Multiannual Financial Framework and the Sustainable Europe Investment Plan of 30.06.2020*.
- Committee of the Regions (2020b) *REACT-EU Package*, 12.10.2020.
- Committee of the Regions (2021). *President Tzitzikostas and Commissioner Ferreira call for reinforced cooperation among EU, member states, regions, cities and villages to deliver a fair recovery*, Press release 04/02/2021. <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/call-for-reinforced-cooperation-.aspx>
- CoR-OECD (2014). *Memorandum of Understanding between the CoR and the Organisation for Economic Co-Operation and Development (OECD)*, Decision of the CoR Bureau of 2.12.2014. <https://www.uefa.com/insideuefa/stakeholders/news/0243-0f8e5ee5ff73-c3039fdd32a-1000--uefa-strengthens-dialogue-with-european-institutions/>
- Council of the EU (2020) *Multiannual Financial Framework for 2021-2027 adopted*, press release. <https://www.consilium.europa.eu/de/press/press-releases/2c020/12/17/multiannual-financial-framework-for-2021-2027-adopted/>
- EPRC (2016). *Evolution or Revolution? Exploiting new Ideas for Cohesion Policy 2020 +, EorPa Paper 16/4*, Glasgow: European Policy Research Center. <https://www.eprc-strath.ac.uk/public/dam/jcr:7d75918d-4bf8-47ad-9531-e74419fc68f8/EPRP%2095.pdf>
- European Commission (2013). *Cohesion policy: Strategic report 2013 on programme implementation 2007-2013*. COM 2013 (210) final.
- European Commission (2016) *Mid-term review/revision of the multiannual financial framework 2014-2020 An EU budget focused on results*. SWD (2016) 299. https://ec.europa.eu/budget/mff/lib/COM-2016-603/SWD-2016-299_en.pdf
- European Commission (2017a). *White Paper on the Future of Europe*. https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/weissbuch_zur_zukunft_europas_de.pdf
- European Commission (2017b). *7th Report on Economic, Social and Territorial Cohesion*. https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion7/7cr_de.pdf
- European Commission (2017c) *Reflection Paper on Harnessing Globalisation*. COM (2017) 240 of 10 May 2017: <https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection->

paper-globalisation_de.pdf

- European Commission (2017d). *Reflection Paper on the Future of the EU Finances*, COM (2017) 358 of 28 June 2017: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-eu-finances_de.pdf
- European Commission (2017e) *Final conclusions and recommendations of the High Level Expert Group on Simplification beyond 2020*, 11.07.2017: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/newsroom/pdf/simplification_proposals.pdf
- European Commission (2018a). *A new, modern Multiannual Financial Framework for a European Union that delivers efficiently on its priorities beyond 2020*. Brussels, 14.2.2018, COM (2018) 98 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0098&from=en>
- European Commission (2018b). *Final Report of the Consultation on Cohesion Policy*, Directorate-General for Regional and Urban Policy, 2018: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/newsroom/pdf/public_consultation_cohesion_final_en.pdf
- European Commission (2018c). *EU budget: Regional Development and Cohesion Policy beyond 2020*, 29 May. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_3885
- European Commission (2018d) *Task Force on Subsidiarity, Proportionality and 'Doing Less More Efficiently' — Final Report*, Brussels, 10.07.2018: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_de_0.pdf
- European Commission (2018e) *A Modern Budget for a Union that Protects, Empowers and Defends — Multiannual Financial Framework 2021-2027* of 02.05.2018 COM (2018) 321 final: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:c2bc7dbd-4fc3-11e8-beld-01aa75ed71a1.0021.02/DOC_1&format=PDF
- European Commission (2018f) *Proposal for a Regulation on specific provisions for the European territorial cooperation goal (Interreg) supported by the European Regional Development Fund and external financing instruments*, 28.05.2018, COM (2018) 374 final.
- European Commission (2018g). *Proposal for a Regulation on the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund*, 28.05.2018 COM (2018) 372 final
- European Commission (2020a) *Proposal for a Regulation of the EP and of the Council establishing the Just Transition Fund*, Brussels, 14.1.2020 COM (2020) 22 final: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b82780d8-3771-11ea-ba6e-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF
- European Commission (2020b) *Coronavirus Response Investment Initiative*, Brussels, 13.3.2020, COM (2020) 113 final.
- European Commission (2020c) *Proposals amending Regulations (EU) No 1301/2013 and (EU) N° 1303/2013 as regards specific measures to introduce exceptional flexibility in the use of the European Structural and Investment Funds in response to the COVID-19 outbreak* of 22.04.2020.
- European Commission (2020d) *Communication Europe's hour — remedying damage and prospects for the next generation*, Brussels, 27.5.2020, COM (2020) 456 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0456&from=EN>

- European Council (2020) Conclusions. Brussels, 21 July 2020 EUCO 10/20 <https://www.consilium.europa.eu/media/45136/210720-euco-final-conclusions-de.pdf>
- European Parliament (2017). *Report on building blocks for EU Cohesion Policy post-2020, Committee on Regional Development, rapporteur: Kerstin Westphal* (2016/2326 (INI): https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0202_DE.pdf
- European Parliament (2019) *Report on Common Provisions Regulation. C8-0230/20182018/0196* (COD)
- European Parliament (2020a). Rule of law conditionality: MEPs strike a deal with Council, 5-11-2020. <https://www.europarl.europa.eu/news/de/press-room/20201104IPR90813/rechtsstaatlichkeit-und-eu-haushalt-abgeordnete-und-rat-erzielen-kompromiss>
- European Parliament (2020b). Minutes of the REGI Committee meeting in the EP of 15.10.2020 REGI_PV (2020) 1015_1: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/REGI-PV-2020-10-15-1_EN.pdf
- HAAS, J. & RUBIO, E. (2017). Brexit and the EU Budget: Threat or opportunity? *Jacques Delors Institute, Policy Paper 183*, 16.01.2017: <https://institutdelors.eu/wp-content/uploads/2020/08/brexitbudget-haasrubio-jdi-jan17.pdf>
- PUCHER, J., FRANGENHEIM, A., SANOPOULOS, A. & SCHAUSBERGER, W. (2015). *The future of Cohesion Policy Part 1*. Brussels: CoR/Metis GmbH. <https://cor.europa.eu/en/engage/studies/Documents/Future-CP-Report-I-Final.pdf>
- PUCHER, J., TÖDTLING-SCHÖNHOFER, H., FRANGENHEIM, A. & SANOPOULOS, A. (2015). *The future of Cohesion Policy Part 2*. Brussels: CoR/Metis GmbH. https://cor.europa.eu/en/engage/studies/Documents/Future_of_Cohesion_Policy_report_II.pdf
- RODRIGUEZ-POSE, A. (2018). The Revenge of the Places that Don't Matter (and What to Do about It), *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 11 (1), pp. 189-209, <https://doi.org/10.1093/cjres/rsx024>,
- SCHMIDT-SEIWER, W. (2011). *Financial and economic crisis — Europe of different concerns in information on spatial development*, Volume 2.2011. Berlin: BBSR. https://www.bbsr.bund.de/BBSR/DE/veroeffentlichungen/izr/2011/2/Inhalt/DL_SchmidtSeiwert.pdf
- SCHUH, Bernd, FESSL, Daniela & BRKANOVIC, Sanja (2018). *Comparative Analysis of the annexes to the Proposal for a Common Provisions Regulation (COM (2018) 375) and the CPR's annexes currently in force*. CoR/ÖIR GmbH/RegioGro. <https://cor.europa.eu/en/engage/studies/Documents/Comparative-Analysis.pdf>
- WASSEMBERG, B. (2020). *The History of the Committee of the Regions: 25 Years of Cities and Regions Furthering European Integration*. Brussels: Committee of the Regions. https://cor.europa.eu/en/engage/brochures/Documents/The%20History%20of%20the%20Committee%20of%20the%20Regions/4166_Book_Histoire_25_ans_Comite_EN.pdf
- WOBLEN, T. (2021). Die Rolle des Europäischen Ausschusses der Regionen im Rahmen der aktuellen Reform der EU-Kohäsionspolitik. *Jahrbuch des Föderalismus Föderalismus, Subsidiarität und Regionen in Europa*, 22, pp. 443-458. Europäisches Zentrum für Föderalismus-Forschung Tübingen (EZFF).